

Naam project regelgeving	Update NBA-handreiking 1111 Overige opdrachten
Status	Definitief
Opsteller(s)	Annette Houwaart-Nonhof
Datum	30-01-2025

Project team

Projectsponsor: Gregor Kruijssen (CB)
 Projectleider: Elly van der Velden
 Teamleden NBA: Lonneke van Ierland en Elly van der Velden
 Klankbordgroep: Esther Bastiaanse, Charles Kock, Astrid Molenaar (Commissie MKB), Jeroen Spiekker, Tom Volleberg

Het project zal worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het College voor Beroepsreglementering (CB) op initiatief van de Commissie MKB.

Aanleiding/Achtergrond project

- Wat ging aan het project vooraf?

De huidige NBA-handreiking stamt uit 2010 en is aan actualisatie toe. Deze handreiking is met name relevant voor accountants in business (overige (advies)opdrachten) en openbaar accountants in het Mkb.

Mkb-accountants hebben in hun praktijk veelal ook opdrachten die buiten de Standaarden van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) vallen (zogenaamde 'overige opdrachten'). Bijvoorbeeld een opgave van de omzet of loonsom. Deze informatie is vaak bedoeld voor een andere partij dan de klant ('een derde'). Soms wordt voor een derde een bevestiging of andere mededeling van de accountant bij deze informatie gevraagd.

Hierbij spelen de volgende vragen:

1. Welk soort opdracht is passend: een assurance-, aan assurance verwante - of een overige opdracht?
2. De accountant heeft voor een gebruiker meerwaarde omdat de accountant vakbekwaam is en objectief moet zijn. Het is echter niet de bedoeling om bij de rapportage over een overige opdracht zekerheid of assurance te geven. Hoe kun je dit voorkomen?
3. Hoe kun je bij een overige opdracht invulling geven aan een 'deugdelijke grondslag'¹, als uitwerking van het fundamentele beginsel 'vakbekwaamheid en zorgvuldigheid' uit de Verordening Gedrags- en Beroepsregels (VGBA)?

De huidige handreiking gaat in op de eerste vraag bij opdrachten waarvan niet duidelijk is onder welke categorie ze vallen. Bij accountants is behoefte aan verduidelijking hierop. Het uitgangspunt is het toepassen van een Standaard van de NV COS bij de uitvoering van opdrachten, echter deze zijn niet in alle gevallen mogelijk of passend. Er is behoefte aan praktische guidance wanneer je welke Standaard toepast en – wanneer je tot de conclusie komt dat geen Standaard van toepassing is -hoe je een dergelijke opdracht aanpakt en voorziet van een deugdelijke grondslag.

¹ Accountants doen alleen mededelingen over de uitkomst van een professionele dienst, voor zover hun vakbekwaamheid en de door hen verrichte werkzaamheden daarvoor een 'deugdelijke grondslag' vormen. Dit staat niet letterlijk in de VGBA. Vakbekwaamheid en zorgvuldigheid brengt dat mee.

Ook accountants in business, die als adviseur werken of bij een organisatie zoals ADR of Rekenkamer, doen vaak uitingen die direct of indirect het maatschappelijk verkeer ingaan. Ook voor hen is een actuele handreiking relevant die voorziet in guidance rond de praktische en vaktechnische invulling van de benodigde deugdelijke grondslag van die uitingen waar geen nadere voorschriften controle- en overige standaarden op van toepassing zijn.

- Wat is de aanleiding voor dit project?

Aanleiding is onduidelijkheid over de aard van bepaalde opdrachten in de Mkb-praktijk, zoals bij het uitvragen van gegevens over 'Environmental, Social & Governance (ESG)' - en 'Know Your Customer (KYC)'. Vandaar dat het op de [agenda 2024](#) van de commissie MKB staat en volgt uit het Mkb-programma 2024-2026.

Bij ESG gaat het bijvoorbeeld om uitvragen van toeleveranciers of afnemers en om uitvragen op basis van wet- en regelgeving bijvoorbeeld in de transportsector of om milieuraapportages t.b.v. instanties. Aangezien deze vragen zich nu al -zij het in beperkte mate- voordoen en naar verwachting snel in aantal zullen toenemen, is het geven van guidance in een handreiking het meest passend. Het is wel van belang dit type opdrachten de komende jaren te volgen en geregeld na te gaan of de guidance nog passend is.

- Wat is de huidige situatie?

De huidige handreiking stamt uit 2010 en is verouderd. Deze verwijst bijvoorbeeld nog naar de vervallen Verordening Gedragscode (VGC), de ingetrokken handreiking 1105 en de ingetrokken leidraad 14.

- Welke uitgangsdokumentatie is beschikbaar?

De huidige handreiking en de verzamelde aandachtspunten om te verwerken in de update van de handreiking. Zie verder ook:

- Het Stramien voor Assurance-opdrachten (zie 'overig' uit de HRA): als referentie-kader en het onderdeel 'rapporteren over niet-assurance-opdrachten'.
- Het stroomschema in H.2 'Soorten opdrachten' uit NBA-handreiking 1127 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen'.
- Eventuele tuchtspraken.
- Met welke gremia is dit eventueel afgestemd / besproken?
Het project is een initiatief van de commissie MKB.

Doelstelling

- Wat wil je met dit project bereiken?

Een geactualiseerde NBA-handreiking 1111 die guidance geeft voor opdrachten die door accountants worden uitgevoerd en die niet onder NV COS vallen (zie de vragen onder 'Aanleiding/Achtergrond project'). Handzaam met in de bijlagen voorbeelden en stroomschema's² die de afbakening tussen overige opdrachten en assurance- en aan assurance verwante opdrachten duidelijk maakt. Een handreiking die verwijst naar de juiste regelgeving en waar actuele situaties voor accountants in business en Mkb-accountants met duidelijke voorbeelden in verwerkt zijn.

- Wat zijn de opties om het doel te realiseren?

Er zijn twee opties:

1. Het aanpassen en updaten van de huidige NBA-Handreiking 1111.

² Zie stroomschema in H.2 'Soorten opdrachten' uit NBA-handreiking 1127 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen'

Het afzien van een update zorgt voor onduidelijkheid bij accountants en maatschappelijk verkeer over overige opdrachten. Voor overige opdrachten is geen andere guidance dan handreiking 1111.

2. Een Standaard zou een alternatief voor een update van handreiking 1111 kunnen zijn. Dit ligt minder voor de hand omdat de NV COS geen betrekking heeft op overige opdrachten (m.u.v. de Nederlandse Standaard 5500N Transactiegerelateerde Adviesdiensten).

Scope

- Welke regelgeving betreft dit? Inpassing in de huidige regelgeving?

Het betreft primair de nadere praktische duiding aan accountants van de VGBA voor opdrachten die niet onder een Standaard van de NV COS respectievelijk kwaliteitsregels vallen. Verder zullen er verwijzingen worden opgenomen naar Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NOCLAR) en de guidance die hierbij bestaat.

- Scope van de handreiking

De huidige handreiking 1111 gaat alleen in op het vraagstuk wanneer sprake is van een overige opdracht (typering) en niet op de praktische aanpak daarvan. De vraagstelling in dit project is ook de vraag hoe je een overige opdracht het beste kan aanpakken (zie onder 'Aanleiding/Achtergrond project'). De overige opdrachten zijn met uitzondering van de Standaard 5500N voor transactiegerelateerde adviesdiensten niet gereguleerd.

- Afbakening van het project; is er een relatie met andere projecten?
 - Het Programma MKB 2024-2026 en het programma Regel Verbetering.
 - Deels met het toekomstige project³ 'Duurzaamheidsinformatie in de samenstellpraktijk'.
 - Deels met het toekomstige project³ actualisatie van NBA-handreiking 1127 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen'.
 - Deels met toekomstige project³ NBA-handreiking 1112 Persoonsgerichte onderzoeken

Impactanalyse/resultaat

- Wat zijn de resultaten aan het einde van het project?

Een geactualiseerde NBA-handreiking 1111.

- Wat is het gevolg voor de beoogde gebruikers en stakeholders?

Stakeholders en gebruikers in het maatschappelijk verkeer hebben de waarborg dat overige opdrachten, die niet onder de Standaarden of kwaliteitsregels vallen, guidance krijgen door een handreiking. Deze geeft voor hen ook duiding over wat zij mogen verwachten als een accountant een overige opdracht uitvoert. Het helpt ook bij het op zoek gaan naar een zo effectief en efficiënt mogelijke uiting van een accountant bij een gegeven vraagstuk. Niet altijd wordt een accountantsverklaring of een rapport inzake specifiek overeengekomen werkzaamheden gevraagd of is dat mogelijk. Deze handreiking geeft inzicht in de betekenis van het begrip deugdelijke grondslag voor de dagelijkse praktijk van accountants en gebruikers/stakeholders.

- Wat is de impact voor accountants?

Accountants in het Mkb en accountants in business worden geholpen met:

- een verduidelijking welke soort opdracht het beste toegepast kan worden;
- voorbeelden en duiding wat er van hen verwacht wordt bij het uitvoeren van een overige opdracht.

³ Zie Consultatie CB Meerjarenplan 2025-2027 (nba.nl) onder de thema's MKB en Duurzaamheid.

Accountants in business krijgen helder (met voorbeelden) welke opdrachten zij wel en niet kunnen uitvoeren als accountant in business en wanneer de grens wordt bereikt (assurance- en aan assurance verwante opdrachten) waarbij zij openbaar accountant worden.

Voorstel uitwerking

De groep overige opdrachten is zeer divers. Deels worden deze ten behoeve van de klant uitgevoerd zoals het voeren van de administratie of het opstellen van managementinformatie. Aan de andere kant zijn er overige opdrachten die voor een specifieke gebruiker worden opgesteld.

In de handreiking zal steeds genuanceerd worden aangegeven onder welke omstandigheden een Standaard moet worden gehanteerd en wanneer een overige opdracht passend is. Met name het onderscheid tussen een 4400-, een samenstelling- (4410) en overige opdracht vraagt om verduidelijking. Een voorbeeld van de opdracht tot toekomstgerichte financiële informatie⁴ leent zich goed om de lezer te verduidelijken in welke situatie de opdracht in de vorm van een assurance, een aan assurance verwante en overige opdracht wordt uitgevoerd.

Het voorstel is een volgende uitwerking van de overige opdrachten te volgen:

1. Overige opdracht waar de accountant wordt gevraagd om cijfers ontleent aan administratie of samenstellingsopdracht te rapporteren. De accountant heeft in deze situatie een bestaande opdracht om de administratie te voeren, een bijlage bij de inkomstenbelasting (IB) op te stellen of de jaarrekening samen te stellen.
 - Bij dit type opdracht wordt bijvoorbeeld de omzet of loonsom die in de administratie of samengestelde jaarrekening is opgenomen, doorgegeven aan een derde partij.
 - De benodigde werkzaamheden zijn al gedaan bij het uitvoeren van de administratieve dienstverlening of samenstellingsopdracht. De accountant rapporteert in een brief of andere mededeling/uiting dat het in de gewaarmerkte bijlage genoemde bedrag ontleend is aan de financiële administratie die door de accountant is gevoerd of jaarrekening waarbij op datum X door de accountant een samenstellingsverklaring is afgegeven.
2. Opdrachten waarin de accountant extra werkzaamheden uitvoert ten opzichte van de bestaande opdracht.
 - Voorbeelden hiervan kunnen zijn berekeningen van het verzekerd belang, materiële schaden, ondersteuning bij de balanstest en uitkeringstoets of de Know Your Client (KYC)-vraag. Zoals hiervoor al aangegeven kunnen of moeten deze opdrachten in bepaalde situaties ook in een ander type opdracht worden uitgevoerd. In de handreiking wordt aangegeven wanneer dat het geval is en wanneer een overige opdracht passend is.
 - De accountant maakt bij deze categorie overige opdrachten voor een deel gebruik van de uitgevoerde werkzaamheden bij bijvoorbeeld de samenstellingsopdracht maar voert specifiek voor de overige opdracht ook nog extra werkzaamheden uit. Deze categorie vraagt dan ook om meer werkzaamheden en guidance voor wat betreft documentatie en rapportage.
3. De derde categorie zijn opdrachten die nieuwe werkzaamheden vragen van de accountant.
 - Een voorbeeld hiervan is duurzaamheid in het Mkb en de voorbeelden in de huidige NBA-handreiking 1111 zoals de waardering van een onderneming of een actief, bijstand van een partij, arbitrage en bindend advies. Zoals hiervoor al aangegeven kunnen of moeten deze opdrachten in bepaalde situaties ook in een ander type opdracht worden

⁴ Vergelijk hoofdstuk 3 'Rol van de accountant' in NBA-handreiking 1133 Balanstest en uitkeringstoets door het bestuur van een BV: ondersteunende rol van de accountant (samenstelpraktijk)

uitgevoerd. In de handreiking wordt aangegeven wanneer dat het geval is en wanneer een overige opdracht passend is.

- Deze opdrachten zijn complexer dan de twee categorieën hiervoor en vragen om nog meer waarborgen en guidance.

MKB-toets

Zie bijlage.

Risico's

- Onduidelijkheid bij de gebruiker over de mededeling van de accountant. Bij de rapportage over Know Your Client (KYC) is eerder gekozen voor de term (accountants)mededelingen. Accountantsmededeling lijkt op accountantsverklaring en kan verwarrend zijn voor de gebruiker. Mededelingen omvatten in de VGBA⁵ alle uitingen van een accountant waaronder verklaringen. Anderzijds heeft het voor de gebruiker meerwaarde als duidelijk zichtbaar is dat de rapportage afkomstig is van een accountant.
- Uitleg over overige opdrachten kan bij leden als een verzwarende van de regelgeving overkomen (link project Regel Verbetering). Ook al geeft de handreiking geen daadwerkelijke verzwarende in de vorm van extra werkzaamheden.
- Onvoldoende tijd bij medewerkers NBA;
- Onvoldoende tijd/betrokkenheid bij gremia en externe betrokkenen (CB, Commissie MKB, periodieke overleg met Vakgroep vaktechnisch overleg service organisaties);
- Onvoldoende middelen om de handreiking uit te werken (Betrokkenheid Elly v.d. Velden, voornamelijk vanuit de betrokkenheid bij de helpdesk);

Project organisatie en Stakeholders

Geef aan wie welke rol vervult binnen het project. Plus: wie zijn de stakeholders (intern en extern) van dit project? Welke stakeholders zijn reeds geraadpleegd?

Opdrachtgever: Commissie MKB

Advies: CB, Vakgroep vaktechnisch overleg serviceorganisaties

Werkgroep uitvoering: Zie boven projectteam

Projectbegroting

Wat zijn de verwachte kosten van het project?

Inzet externe helpdeskmedewerkers € 7.500,-, binnen bestaande helpdeskbudget.

Projectplanning, fasering, mijlpalen, resources

Geef de planning voor het hele project aan met duidelijke afbakening van fases. Welke mijlpalen zijn voorzien? Geef aan welke resources je wanneer nodig hebt.

Goedkeuring Projectplan door CB:	december 2024
Goedkeuring concept handreiking door CB:	juni 2025
Goedkeuring concept handreiking door DB:	juli 2025
Consultatietermijn:	juli/augustus 2025
Goedkeuring definitieve handreiking door CB:	oktober 2025
Goedkeuring definitieve handreiking door DB:	november 2025
Implementatiedatum:	december 2025

⁵ De term 'mededeling' wordt gebruikt in art. 9 van de VGBA en in de Toelichting op de VGBA.

Overige opmerkingen

Geen